

ger sig mere og mere på, blandt andet på grund af »den ændrede lovgivning og især praksis på området, hvor samvær i dag stort set altid skal fastsættes, og hvor der i dag er meget ringe mulighed for at afslå samvær« (side 49).

Kontorchef Jesper Thumand fra Statsamtet Århus udtalte i Politiken den 21. maj 2000, at »der skal ualmindelig meget til, at vi nægter samvær, og det skal komme langt ud, før man skrider ind. Der er ingen tvivl om, at nogle børn ikke har det godt med det. Men det skal åbenbart ses som en langsigtet proces. At det er godt at bevare forbindelsen med begge forældre, frem for hvad der er godt for børnene her og nu.«

2.5. Kritik fra ngo'er

Lovgivningen har mødt kritik fra en lang række af organisationer, heriblandt Børns Vilkår, Red Barnet og Landsforeningen Børn og Samvær. Organisationerne peger på, at det ikke altid er det, der er barnets bedste, der er i centrum af samværssagerne.

2.6. FN's Børnerettighedskomite

FN's Børnerettighedskomite har på baggrund af Danmarks anden periodiske rapport vedrørende opfyldelsen af FN's konvention om barnets rettigheder i juni 2001 udtalt sin bekymring over, at forældrenes rettigheder ofte bliver tillagt større betydning end hensynet til barnets bedste (konventionens artikel 3). Se endvidere de almindelige bemærkninger punkt 6.2.

3. Hensynet til samværsforælderen i samværslovgivningen

3.1. Forældres ret til samvær

I lov om forældremyndighed og samvær § 16 står der, at »barnets forbindelse med begge forældre søges bevaret ved, at den, der ikke har barnet boende, har ret til samvær«. Afgørelser om samværsret kan tvangsfuldbyrdes af fogedretten, jf. retsplejeloven § 536.

3.2. Samvær uanset hidtidig forbindelse

Den væsentligste ændring i lovgivningen vedrørende samvær var, at der i videre omfang end hidtil skulle lægges vægt på barnets kontakt med den forælder, barnet ikke bor sammen med, selv om forældrene ikke tidligere havde levet sammen eller kun i kortere tid (lovforslagets bemærkninger side 13, højre spalte, lidt over midten). Kontakten skulle i disse tilfælde ske i takt med barnets alder og udvikling. Dette understreges også af, at en passus i den tidligere gældende lovgivning udgik: »Ved afgørelsen tages der navnlig hensyn til den pågældendes hidtidige forbindelse med

barnet« (myndighedslovens § 24, stk. 2, 2. pkt. § 24 svarer til den gældende forældremyndighedslovs § 17).

Civilretsdirektoratet skriver side 210 i Nyhedsbrev nr. 13, februar 2001, at det efter forarbejderne til loven ikke giver tilstrækkeligt grundlag for ikke at fastsætte samvær, at et barn ikke viser tegn på savn eller erindring vedrørende den af forældrene, som barnet ikke bor hos.

I Danmarks anden afrapportering til FN's børnerettighedskomite vedrørende opfyldelsen af børnekonventionen august 1998 skrives der kort og godt om de nye samværsretningslinjer, at de »forbedrer mulighederne for den af forældrene, der ikke har barnet boende, for at være sammen med barnet« (punkt 104).

3.3. Overvåget samvær som generelt tilbud

Efter de nye regler skal der endvidere i videre omfang end tidligere anvendes overvåget samvær for at modvirke samværschikane og i andre tilfælde for at vænne barnet til den anden forælder (lovforslagets almindelige bemærkninger side 15). Overvåget samvær er nu gennemført som et generelt tilbud over hele landet.

4. Hensynet til barnets bedste i samværslovgivningen

4.1. Bevarelse af forbindelsen til begge forældre

Lovens udgangspunkt vedrørende fastsættelse af samvær er en generel formodning om, at børn må antages at have en interesse i at bevare forbindelsen til den forælder, som barnet ikke bor sammen med, jf. forudsætningsvis § 16: »Barnets forbindelse med begge forældre søges bevaret ved, at den, der ikke har barnet boende, har ret til samvær.« Denne formodning giver myndighederne og den forælder, barnet bor hos (bopælsforælderen), bevisbyrden for, at samvær – fastsættelse af samvær og udvidelse af omfang af samvær – i det konkrete tilfælde ikke vil være i overensstemmelse med barnets bedste, jf. § 17. Der skal således foreligge oplysninger, der med vægt taler imod samvær, før der kan meddeles afslag på samvær. Af forarbejderne fremgår det, at det blandt andet er et højt konfliktniveau mellem forældrene, der kan begrunde et afslag af hensyn til barnets bedste (lovforslagets specielle bemærkninger til § 17).

4.2. Samværsret skal være underordnet barnets bedste

På trods af ordlyden i § 16 (forældres ret til samvær) skal afgørelser om samværsret altid træffes ud fra hensynet til barnets bedste. Det fremgår blandt andet af lovens § 17, stk. 1, 2. pkt., at afgørelsen om omfang